

Prof. Jeffrey D. Sachs

Jeffrey D. Sachs Columbia Üniversitesi'nde Sürdürülebilir Kalkınma, Sağlık Politikaları ve Yönetimi Profesörü ve Yeryüzü Enstitüsü Direktörüdür. Ayrıca Birleşmiş Milletlerin Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı'nın da direktörüdür.

Yeni bir çağın temeli atılabilir

İçinde bulunduğumuz yılda iyimser olmak için en az beş neden var. Öncelikle iyi yönetim, sorumlu bir vatandaşlık ve kanıta dayalı politika birleşiminin kimi ülkelerde ne kadar başarılı sonuçlar getirdiğini gördük. Ayrıca Trump'ın gitmesi, BM'nin başarıları, bilimin aşısı sürecinde gösterdiği hızlı refleks ve virüse karşı çığ gibi büyüyen "dijital devrim" tepkisi güçlü gelecek hayallerimizi canlı tutuyor.

C OVID-19 salgını, küresel ekonomide meydana gelen gerileme, iklimle ilgili süregelen afetler, yaygın sosyal huzursuzluk yetmezmiş gibi ABD Başkanı Donald Trump'ın büyük seçim sahtekarlığı hakkındaki sahte iddiaları 2020 yılında hafızamızda yer eden olaylardan sadece birkaçıydı. Yine Trump destekçilerinin arasında sıkıyönetim çağrıları yapılması ile yıla hızlı bir giriş yaptık. Her şeye rağmen iyimser düşünebilmek için bazı güçlü nedenleri görmekte yarar var. Bu nedenleri doğru okumayı başarabilirsek sürdürülebilir kalkınma, barış ve işbirliği içinde yeni bir çağın temellerini atabiliriz.

İyi yönetim, sorumlu bir vatandaşlık ve kanıta dayalı politika başarıyı getirir

İyimserliğimin ilk nedeni birçok ülkenin COVID-19'u bastırmadaki başarısıydı. Asya-Pasifik bölgesindeki Avustralya, Çin, Güney Kore, Laos, Yeni Zelanda ve Vietnam gibi ülkeler; kültürel ve politik olarak çeşitli, salgını kontrol altına almak için etkili halk sağlığı stratejilerini belirli bir plan dahilinde uyguladı. Sahra Altı Afrika'sı da dahil olmak üzere diğer bölgelerdeki bazı ülkeler de benzer başarı hikayeleri yazdı. Manşetler, ABD ve Avrupa'daki salgın tepkinin yıkıcı etkileri tarafından domine edilirken, Asya-Pasifik bölgesinde ve başka yerlerdeki başarılar bize iyi yönetim, sorumlu bir vatandaşlık ve kanıta dayalı politikaların birleşiminin büyük ve acil sorunları nasıl çözebileceğini gösterdi.

Aşı bulmada gösterilen refleks sürdürülebilirlik umutlarını artırdı

İyimserliğimin ikinci nedeni, sadece hayat kurtarmak ve virüsü durdurmak için büyük bir umut kaynağı değil, aynı zamanda modern bilimin rekor sürede teknolojik atılımlar sunma gücünün bir işareti olan yeni aşılarda gelmesidir. Aşı geliştirmede kamu-özel sektör benzerine nadir rastlanan bir işbirliğine imza attı. Burada görüldü ki insanlık büyük krizlere karşı bilimsel refleksin getirdiği yetileri çok hızlı bir şekilde ortaya koyabiliyor. Demek ki kamu-özel işbirliği, belirli bir amaca odaklandığında yenilenebilir enerjinin artırılması, sürdürülebilir tarım ve biyolojik çeşitliliğin korunması gibi diğer küresel sorunları ele almak için de elimizde güçlü bir dayanışma ruhu var.

Küresel salgına karşı tepkinin önde gelen söylenmemiş kahramanı dijital devrimdir. Çevrimiçi etkinlikler dünyanın işleyişini korudu. Dijital teknolojiler salgınla mücadelede, bilgi sağlamada, hastalık bulaşma kalıplarını izlemeye ve birden fazla sağlık sistemi hizmeti sağlamada doğrudan rol oynadı.

Trump'ın yenilgisi umutları artırdı

İyimserliğimin üçüncü nedeni ise Donald Trump'ın 2020 yılının Kasım ayındaki seçimlerde kesin bir yenilgiye uğratılmış olması. Tıpkı geçmişte olduğu gibi günümüze ait pek çok demagog gibi Trump da kitle propagandasının desteğiyle, özellikle Rupert Murdoch'ın Fox News'ini de arkasına alarak geniş bir kamuoyu kitlesi oluşturmayı başardı.

Trump, sanrılı iddialarla iktidarını korumaya çalıştı

Trump'ın cehaleti ve yalancı, 2020 yılında COVID-19'dan 330 binden fazla Amerikan vatandaşının ölümüne neden oldu. Küresel ölçekte yarattığı ilgisizlik yüzünden dünya nüfusunun neredeyse dörtte biri bu virüsten mağdur oldu. Peki bu Trump'ın yanlışlarını görmesini sağladı mı? Bu soruya verilebilecek en net cevap: Hayır! Çünkü ona göre ABD, dünya nüfusunun sadece yüzde 4'ünü oluşturuyor. Trump'ın COVID-19'u feci şekilde yanlış kullanması seçim yenilgisine yol açtı, ancak o zaman bile Trump yaygın seçmen sahtekarlığı hakkında umutsuz ve sanrılı iddialarda bulunarak iktidarını korumaya çalıştı. Neyse ki hem kamu hem de ABD kurumları -belediye başkanları, valiler, eyalet meclisleri, mahkemeler ve ordu- Trump'ın otoriter dürtülerine direndi, böylece başkan seçilen Joe Biden, iyi, onurlu ve rasyonel bir adam olarak artık bayrağı devraldı.

BM'nin üç cephede birden verdiği mücadele hayranlık uyandırıcıydı

İyimserliğimin dördüncü nedeni, 2020'deki güçlü rüzgarlara rağmen Birleşmiş Milletler'in (BM) güçlü performansı. BM, 75 yıl önce Amerika'nın en büyük başkanı Franklin Delano Roosevelt tarafından gelecekteki savaşlara karşı bir siper olarak kurulmuştu. Bu kurum; barış, insan hakları ve sürdürülebilir kalkınma olmak üzere çok taraflılığın üç ayağını savunur. 2020'de, Trump yönetiminin provokasyonlarına rağmen üç cephede de hayranlık uyandırıcı bir performans sergiledi.

BM ajansları ve Genel Sekreter António Guterres, kuruldukları yıldan beri en zor dönemi büyük bir beceri ve vizyonla başarıyla yönetti. Organizasyonun başarı yeni yıla da pozitif anlamda etki ediyor. 2021 yılında BM; okyanuslar, biyolojik çeşitlilik, gıda sistemleri ve iklim alanlarında, sürdü-

rülebilir kalkınma konusunda on yıllardır küresel işbirliğinin temellerini atabilecek çok sayıda önemli küresel toplantıya ev sahipliği yapacak.

Küresel salgına karşı verilen en iyi tepki dijital dönüşümdür

İyimserliğimin beşinci nedeni, küresel salgına karşı tepkinin önde gelen söylenmemiş kahramanı olan dijital devrimdir. Çevrimiçi etkinlikler dünyanın işleyişini korudu. Haftalar içinde, işletmeler, okullar, finans, hükümet, ticaret, ödemeler, sağlık hizmeti sağlayıcıları ve BM sistemi bu noktaya kadar hayal bile edilemeyecek bir hızda, kapsamda ve derinlikte çevrimiçi oldu. Dijital teknolojiler salgınla mücadelede, bilgi sağlamada, hastalık bulaşma kalıplarını izlemeye ve birden fazla sağlık sistemi hizmeti sağlamada doğrudan rol oynadı.

Açıkçası, yeni dijital dünya alışsız bir cennet olmamıştır. Üzücü bir şekilde, dünyanın yarısı hala Internet erişimine erişebiliyor. Sonuç olarak, iş, okul, sosyal yaşam, ticaret ve eğlencenin çevrimiçi platformlara hızlı bir şekilde kayması, Internet'in sahip olduğu ve sahip olmayanları arasındaki dramatik eşitsizlikleri körükledi. Dahası, dijital teknolojiler, büyük ölçekli hackleme, sahte haberler, siber savaş ve hükümetler ve özel şirketler tarafından haksız gözetim de dahil olmak üzere diğer yeni ve ciddi sosyal suçlara yol açmıştır.

Dijital çağın iki yüzü, olumlu ve olumsuz, birçok cephede karşı karşıya olduğumuz duruma örnek teşkil ediyor. Dünyanın en ileri teknolojilerinin ve bilimsel bilgisinin acil küresel sorunları çözmemizi güçlendirdiğini bilerek iyimser olabiliriz. Yine de açgözlülük, cehalet ve nefret güçlerinin yeni teknolojileri gizli amaçlarla gasp etmesini engellemek için de tetikte olmalıyız.

Son olarak Antik Yunan filozofları, politika ve etiğin el ele gitmesi gerektiğine inanıyorlardı. Aristoteles, Nicomachean Etik ve Siyaset adlı iki başyapıtla bizlere adeta yol gösteriyor. İlk kitap insan mutluluğu için bir rehber niteliğinde iken ikinci kitap Yunan şehir devletlerinde (polis) mutluluğun nasıl teşvik edilmesi gerektiğini anlatıyor. Kim bilir belki yeni dünyaya yön verecek küresel liderlerden birileri ya da birkaçı bu başyapıtları okumuştur. Sonuçta içinde bulunduğumuz çağda dijital devrim gibi çok güçlü bir kavram var artık.